

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Tysvær kommune
Postboks 94
5575 AKSDAL

Deres ref

Vår ref

Dato

19/1669-

16. oktober 2020

Tysvær vindkraftverk – konsesjonsrettslig gjennomgang av energilovgivningen og forvaltningsloven

1. Innledning

I e-post av 30. juni 2020 ber Tysvær kommune om at departementet vurderer hvorvidt konsesjonen for Tysvær vindkraftverk har fulgt energiloven og forvaltningslovens krav.

Departementets rettslige gjennomgang er en oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak 19. juni 2020:

"Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt behandlingen av gitte vindkraftkonsesjoner har fulgt energilovgivningen og forvaltningslovens krav. Dersom det skulle foreligge feil eller mangler i konsesjonen som er i strid med lovgivningens krav skal forvaltningen stanse vedtaket."

2. Bakgrunn

Ved NVEs vedtak av 20. desember 2006 fikk Tysvær Vindpark AS (Tysvær Vindpark) konsesjon til å bygge og drive Tysvær vindkraftverk i Tysvær kommune. Konsesjonen omfattet et vindkraftverk med en samlet installert effekt på inntil 39 MW og en om lag 10 km lang 66 kV kraftledning fra Hersdal til Klovning transformatorstasjon. Det ble samtidig gitt ekspropriasjonstillatelse for tiltaket. Olje- og energidepartementets stadfestet etter klagebehandling NVEs vedtak den 24. juni 2008, og vedtok statlig reguleringsplan den 12. juni 2009.

Konsesjonæren søkte 7. mai 2019 om utsatt frist for idriftsettelse. 16. mai 2019 ble det søkt om endringer av konsesjonen og MTA/detaljplanen og om godkjenning av MTA for nettilknytningen. Den 12. september 2019 søkte konsesjonæren om ekspropriasjonstillatelse for nettilknytningen.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Gro Caroline Sjølie
22 24 62 91

NVE ga 18. desember 2019 konsesjon til blant annet økt installert effekt, utvidet planområde og utsatt frist for idriftsettelse til 31. desember 2021. Samme dag godkjente NVE endringer i MTA/detaljplan for vindkraftverket, MTA for nettilknytningen og ekspropriasjonstillatelse for etableringen av nettilknytningen. Alle vedtakene ble påklaget. Departementet stadfestet alle vedtakene 16. april 2020. Departementet vedtok samtidig at konsesjonen til Tysvær vindkraftpark ble gitt virkning som statlig arealplan.

Det er fattet vedtak i perioden fra det første konsesjonsvedtaket og frem til departementets klagevedtak av 16. april 2020 blant annet om utsatt frist for idriftsettelse og utvidelse av konsesjonens varighet. Departementet viser til NVEs oversikt over saksgangen, som er inntatt i klageoversendelsen av 9. mars 2020.

3. Begjæringen fra Tysvær kommune

Kommunestyret i Tysvær fattet følgende vedtak 29. juni 2020:

"Tysvær kommunestyre har full tillit til Stortingets behandling. I henhold til Sttingsvedtak den 19.06.2020 (Dokument 8:143 S (2019-2020)) ber kommunestyret Olje- og energidepartementet vurdere om behandlingen av vindkraftkonsesjonen for Tysvær vindkraftverk har fulgt energiloven og forvaltningslovens krav, og hvorvidt det foreligger feil eller mangler i gitte konsesjon.

Kommunestyret mener at konsesjonen er basert på gamle og manglende konsekvensutredninger, og viser til kommunestyrevedtak 53/19 av 01.10.2019 og 17/20 av 18.02.2020, samt saksutredningen."

Kommunen skrev følgende under dokumentasjon og vurderinger:

"Om konsesjonen til Tysvær vindkraftverk:

Tysvær vindkraftverk fikk opprinnelig konsesjon i 2008. Som kommunen har påpekt i flere høringer og klagesaker er det ment at konsekvensutredningene ikke er gode nok i forhold til dagens krav. Dette både fordi de er gamle, og fordi det har skjedd vesentlige endringer i vindkraftverkets utforming underveis i prosessen fra godkjent konsesjon og til planlagt anleggsstart. I tillegg har også regelverket endret seg på denne tiden. I forhold til natur er det blant annet kommet til ny kunnskap om kongeørnreir og hubro i området etter at konsesjon er gitt, og etter at MTA-plan er godkjent. Folkehelseloven skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom. Lov om folkehelsearbeid trådte i kraft 01.01.2012, således etter konsekvensutredningen ble utført i 2005.

Konsekvensutredningsforskriften sier at ansvarlig myndighet skal sørge for at oppdatert kunnskap skal ligge til grunn for konsesjonsvurderingene. Stortinget har bedt regjeringen vurdere hvorvidt det foreligger feil eller mangler i konsesjonen som er i strid med lovgivingens krav. Aktuell konsekvensutredningen er av eldre dato og omtaler i liten grad folkehelseperspektivet med påvirkning av psykisk og fysisk helse

Som kommunestyret tidligere har påpekt mener kommunen blant annet at også konsekvenser for landskap, reiseliv og annen næring, i tillegg til natur og folkehelse, ikke er tilstrekkelig opplyst. Det vises ellers til kommunestyrevedtak i sak 17/20 av 18.02.2020, og sak 53/19 av 01.10.2019. NVE og OED har i noen grad omtalt enkelte av temaene i klagebehandlingen, men det er ikke krevd nye konsekvensutredninger.

Stortingsmeldingen «Vindkraft på land – endringer i konsesjonsbehandlingen» legger opp til flere endringer i fremtidige konsesjonsbehandlinger. Fra melding om planlegging av Tysvær vindkraftverk i 2003 og til planlagt oppstart av arbeider i 2020 har det gått 17 år. Den lange prosessen sammenholdt med de krav som det nå er lagt opp til at en skal stille ved fremtidige konsesjonsbehandlinger er argumenter for å be om at konsesjonsprosessen til Tysvær vindkraftverk blir vurdert.

Om bruk av statlig plan:

Det er NVE som gir konsesjoner til vindkraftverk etter energiloven. Klageinstans er Olje- og energidepartementet. Det er med dagens regelverk ikke krav om at det skal utarbeides reguleringsplan for vindkraftverk, men vindkraftverk kan likevel ikke etableres uten at det er planavklart, enten via reguleringsplan, kommuneplan eller dispensasjon. Olje- og energidepartementet kan vedta at en konsesjon etter energiloven skal ha virkning som statlig plan, og slik sette kommunens planmyndighet til side. Konsesjonen til Tysvær vindkraftverk har fått virkning som statlig plan. I brev av 05.05.2020 har OED vurdert det slik at arbeid langs den kommunale vegen Hersdalsvegen er omfattet av konsesjonen og statlig plan, og dermed er unntatt kommunal planavklaring og byggesaksbehandling. Det er i MTA-plan fra 2016 og i den opprinnelige søknaden om konsesjon forklart at Hersdalsvegen skal benyttes som tilkomstveg for vindturbinene. Rådmannen kan ikke se at det er noen kart som viser en klar planavgrensning for arbeidet som skal gjøres langs Hersdalsvegen, og det er heller ikke funnet at det er gjennomført noen konsekvensutredninger for det arbeidet som nå gjennomføres på/langs vegen.

Konsekvensutredningene fra 2006 omtaler bare selve vindkraftanlegget og ledningsnett. Til eksempel er det nå gjenfylt en dam hvor det i Artsdatabanken sitt Artskart var registrert frosk. Alt vilt, inkludert amfibier, er i utgangspunktet fredet. Dette er ikke omtalt i konsekvensutredning. Når konsekvenser for arbeidet langs Hersdalsvegen ikke er omtalt i konsesjonsbehandlingen, mener rådmannen at OED sin vurdering om at også Hersdalsvegen skal være en del av den statlige planen kan være basert på manglende kunnskapsgrunnlag.

Det erfares også at arbeidet som nå gjennomføres langs Hersdalsvegen er mer omfattende enn det som opprinnelig er omtalt i MTA-plan fra 2016."

4. Departementets vurdering

Tysvær kommune mener konsekvensutredningene fra 2006 ikke er gode nok ut ifra dagens krav.

I klagevedtaket av 16. april 2020 ble alle anførsler knyttet til KU-krav gjennomgått og vurdert av departementet, herunder krav om nye konsekvensutredninger.

Departementet kom i klagebehandlingen etter en gjennomgang til at virkningene av de omsøkte endringene av vindkraftverket for blant annet naturmangfold, inkludert fugl, støy, skyggekast, kulturminner og drikkevann, var forsvarlig redegjort for og vurdert.

Departementet fant også etter sin gjennomgang at virkninger av endret planområde var tilstrekkelig redegjort for og vurdert.

Departementet la også til grunn at kunnskaps- og beslutningsgrunnlaget var tilstrekkelig til at endringene i MTA/detaljplan for vindkraftverket og nettilknytningen og konsesjonsendringene kunne behandles.

Departementet viser til vurderingen av disse temaene, som ble gjort i vedtak av 16. april 2020, og til NVEs vurdering av de samme temaene i vedtak av 18. desember 2019. I vedtaket fra 2019 viser NVE til at vindkraftverkets virkninger for fugl og øvrig naturmangfold, ble grundig vurdert i NVEs godkjenning av detaljplan/MTA av 21. mars 2017 og 18. desember 2019.

På dette grunnlag konkluderer departementet med at søknadene knyttet til Tysvær vindkraftverk i perioden etter konsesjonsvedtaket i 2008 ikke utløser krav om nye konsekvensutredninger.

Gjennom behandlingen av klagesaken konstaterte departementet at kravene i energilovgivningen var fulgt for de vedtakene som var fattet for Tysvær vindkraftverk.

Under klagebehandlingen gjennomgikk samtidig departementet saksbehandlingen som var knyttet til vedtakene.

Departementet mener det kan stilles spørsmål ved om det var "ubetenkelig" å unnlate utleggelse, kunngjøring og høring av søknadene om utsatt frist for idriftsettelse og utvidelse av konsesjonens varighet i 2010 og 2015, jf. energiloven § 2-1 femte til syvende ledd. Departementet mener spørsmålet uansett ikke er avgjørende da det ble søkt om ytterligere utsatt frist og utvidet varighet i 2019. NVE sendte denne søknaden på høring til en bredere krets enn det som kreves etter energiloven § 2-1 syvende ledd. NVE mottok i underkant av 100 høringsuttalelser. Eventuelle tidligere manglende høringer har derfor ikke hatt betydning. Departementet mener det også er usannsynlig at utleggelse og kunngjøring ville medført ytterligere høringsuttalelser som ville påvirket vedtakets innhold.

Departementet har konkludert med at saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven er fulgt for de vedtak som var fattet for vindkraftverket.

Kommunen anfører at det er en saksbehandlingsfeil at det ikke foreligger en utredning for temaet folkehelse.

Departementet bemerker at et vindkraftverks påvirkning av folkehelsen henger tett sammen med virkninger for omgivelsene slik som støy, skyggekast, visuelle virkninger og friluftsliv, som er vurdert i konsesjonsbehandlingen. Departementet mener kunnskapsgrunnlaget om relevante folkehelsemessige tema var tilstrekkelig til at det kunne fattes vedtak i saken.

Forslagene om endringer i konsesjonsbehandlingen av vindkraft, som fremgår av stortingsmeldingen om vindkraft på land, er nå til behandling i Stortinget. Departementet finner grunn til å bemerke at de endringene Stortinget skulle slutte seg til, vil danne grunnlag for fremtidige vindkraftprosjekter. De foreslåtte endringene vil ikke få anvendelse på gitte konsesjoner.

Spørsmål om I brev av 5. mai d.å redegjør departementet for at utbedringer langs Hersdalsveien ligger innenfor rammen av de vedtak som er fattet. NVE har i brev av samme dato til Tysvær kommune, orientert om at direktoratet har mottatt kart som beskriver ytre inngrepsgrense og de tiltak som skal gjennomføres på Hersdalsveien av hensyn til turbintransport.

Departementet gjør oppmerksom på at det er fattet ytterligere tre vedtak av NVE vedrørende Tysvær vindkraftverk. Vedtakene er påklaget og ligger nå til forberedende klagebehandling i NVE i tråd med forvaltningslovens bestemmelser.

5. Konklusjon

Departementet har foretatt en gjennomgang og undersøkelse knyttet til de forskjellige stadier i behandlingsprosessen i forbindelse med de vedtak som er fattet av konsesjonsmyndighetene for Tysvær vindkraftverk, jf. Stortingets anmodningsvedtak av 19. juni.

Departementets behandling for å følge opp anmodningsvedtaket har vært rettet mot feil og mangler som kunne være av en slik art at det ville være rettslig adgang etter forvaltningsloven og alminnelige ulovfestede forvaltningsregler til å omgjøre de vedtakene som er fattet av konsesjonsmyndighetene for Tysvær vindkraftverk.

Departementet konkluderer med at det ikke foreligger feil eller mangler ved vedtakene som kan medføre ugyldighet. Det er derfor ikke grunnlag for å stanse byggingen av Tysvær vindkraftverk.

Denne beslutningen er ikke et enkeltvedtak som kan påklages.

Med hilsen

Per Håkon Høisveen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Trond Ulven Ingvaldsen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Norges vassdrags- og energidirektorat
Sivilombudsmannen
Rogaland fylkeskommune
Fylkesmannen i Rogaland
Vierdal Advokatfirma AS
Motvind Sør-Vest
Tysvær Vindpark AS